

نخلی طرح

حمیدرضا
جباری

@ketabestan_A_H

چند کلمه درباره طراحی

طراحی زیربنا و بنیاد همه ی هنرهای تجسمی است. در طراحی و در گام نخست، نوع نگاه جستجوگر و تحلیل گر یک طراح است که اثری تازه و نو را می آفریند. همین گام اول در برداشت دقیق و ظریف از واقعیت های پیش روی طراح است که در نهایت اثر او را مبنایی برای آفرینش های دیگر رشته های هنرهای تجسمی مانند نقاشی، مجسمه سازی، گرافیک، انیمیشن و ... معرفی می نماید. طراحی محصول فرایندی است که از وحدت و هماهنگی میان چشم، ذهن و دست طراح بروز می یابد. درست در لحظه های نادر و ناب درون و اندیشه ی یک طراح است که شیوه ای جدید و دستخطی تازه به دنیای هنر، پای می گذارد.

طراحی تحلیلی - ساختاری، شیوه ای است که در سال های اخیر به آن توجه بیشتری شده و علاقه مندان و هنرجویان بیشتری را جذب و جلب خود نموده است. در این روش، همه ی موضوعات و عناصر مورد طراحی، به ساده ترین حالت و صورت هندسی درآمده و گام به گام به هنرجو، راه های برقراری ارتباط با ساختار و تجزیه و تحلیل شکل و فرم، آموزش داده می شود. در این کتابچه سعی بر آن بوده است که با بهترین نمونه های طراحی با روش ساختاری - تحلیلی، هنرجویان گام های بلندتری را به سوی القای درک و شیوه ی بیان تصویری و تجسمی طراحی بردارند.

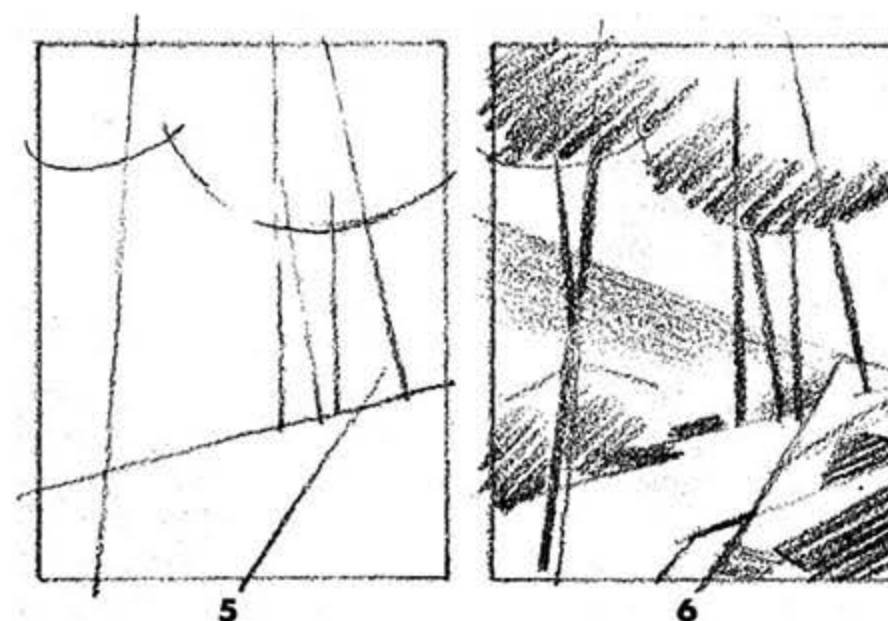
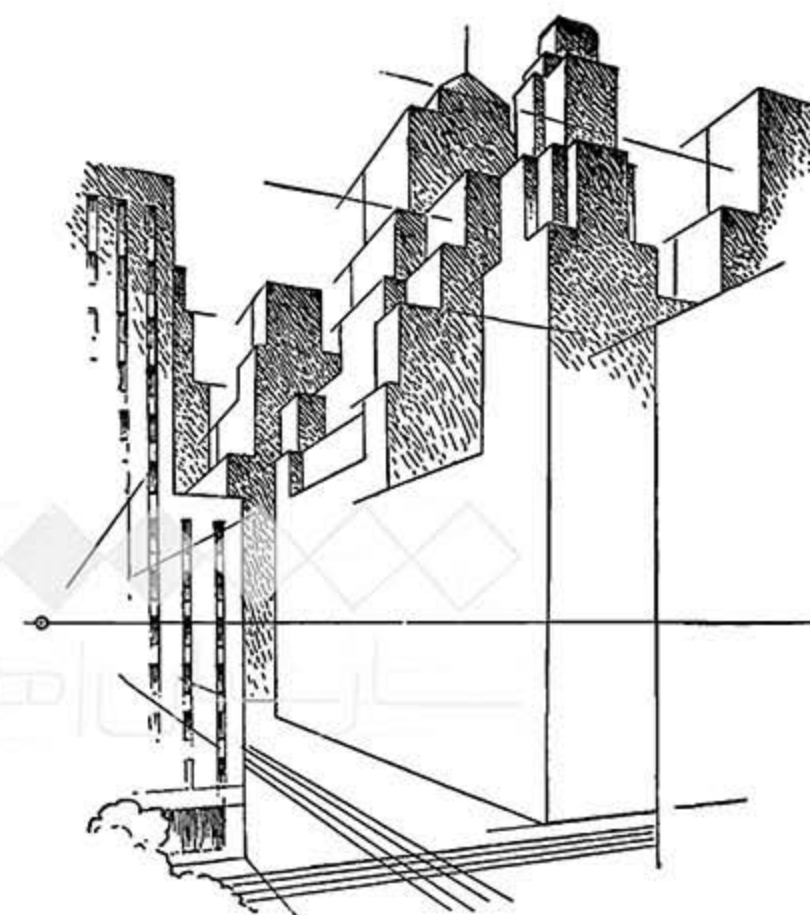
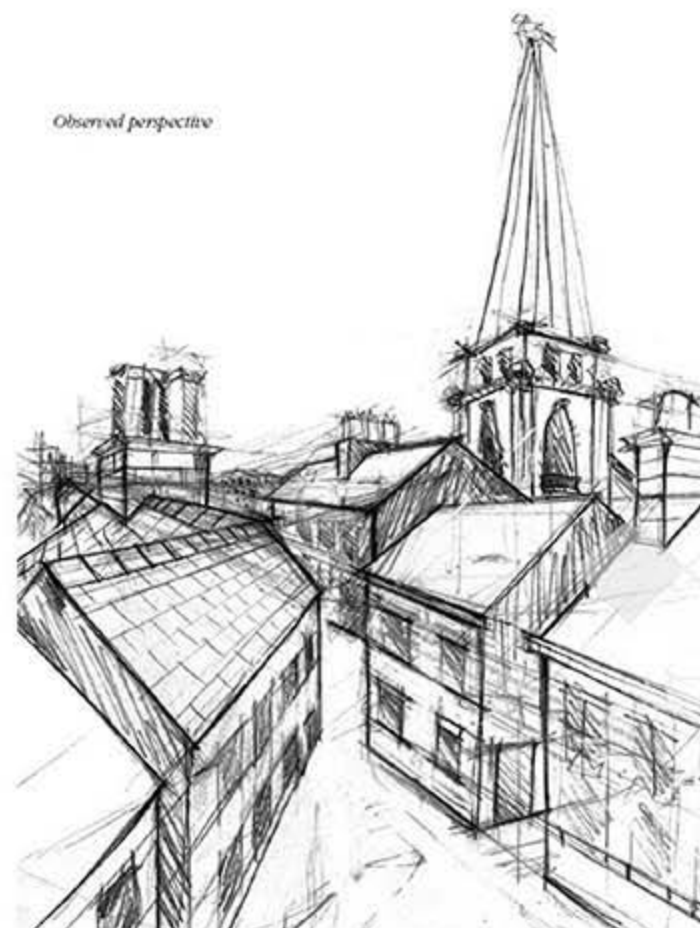
از دیدن تا نگاه کردن در طراحی

یکی از مهم ترین مباحث کلیدی در طراحی تحلیلی از پدیده های عینی، درک درست و دقیق از فرم ظاهری و بیان ظرافت های درونی آنهاست. به طور کلی و عمومی، همه ی انسان ها از نعمت و توانایی دیدن، برخوردارند و در یک شبانه روز، هزاران بار، این عمل عادی و روزمره را، انجام می دهند؛ بدون اینکه به همه ی پدیده ها و اشیاء، دقیق و با دقت، بنگرند. هنرمندان رشته های هنرهای تجسمی و به طور خاص طراحان، به شیوه و امری فراتر از دیدن، نیازمندند. به بیانی دیگر، طراحان همچون مردم عادی، اشیاء و موضوعات پیرامون آنها را، نمی بینند؛ بلکه با ظرافت و تحلیلی ذهنی، نگاه می کنند. این یک شیوه ی مرسوم طراحان فرهنگ های مختلف کشورهای غربی یا شرقی، بوده است. در کشورهای شرق دور همچون چین، کره، ژاپن و ...، هنرمند طراح، ساعت ها در فضای سرسبز جنگل ها و صخره های بلند طبیعت خویش، به یک نقطه خیره می ماند و در ذهن خود، به تحلیل عناصر و نسبت های صحیح پدیده های طبیعی، می پردازد. سپس در عرض چند دقیقه، اثری زیبا و ارزنده، از خود بر جای، می گذارد.

بر همین مبنا، بیش از شروع طراحی از پدیده های مادی و طبیعی، باید با دقت و تمرکز صحیح، به موضوع و فضای پیرامونی آن، نگریست. این نگریستن، گامی بلند در طراحی تحلیلی است و بدین ترتیب، خشت اول، دقیق و درست بر سر جای خویش، نهاده می شود. با نگریستن موشکافانه و تحلیلی، هدف در طراحی، هدف بیشتر راه را، رفته اند و باقی مسیر، پیگیری سریع هاست. تواناشدن در تکنیک های طراحی، است.

حالات دست در طراحی

دو روش اصلی، در حالت های دست گرفتن مداد یا ابزارهای طراحی مانند گرافیت، زغال و غیره، وجود دارد. در روش اول، برای ترسیم خطوط نازک، ظریف و بیان جزئیات دقیق، مدادی نرم (H) را، در حالت نشان، در دست می گیریم. در روش دوم، برای ایجاد سایه روشن زدن و بافت های اشیاء، پهنای مدادی نرم (B) را، بین دو انگشت شست و سبابه، می گیریم.

7

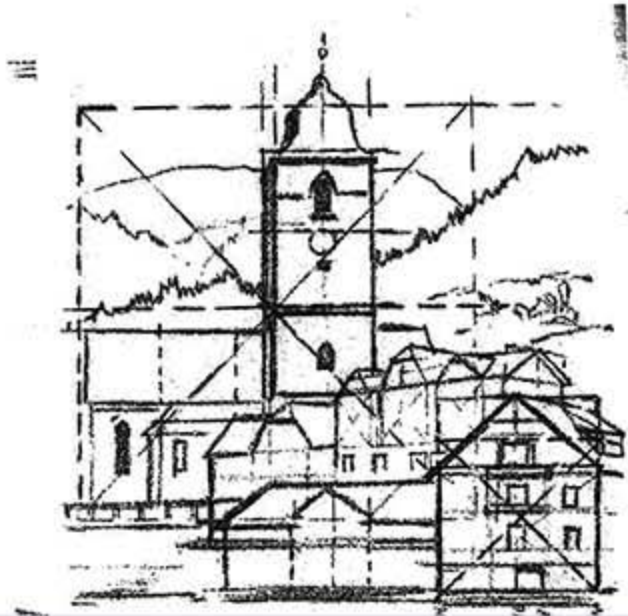

تجزیه و تحلیل ساختار فرم با احجام پایه

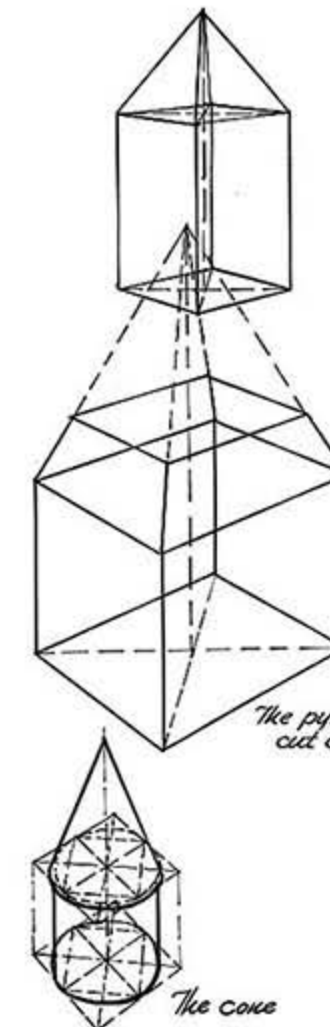
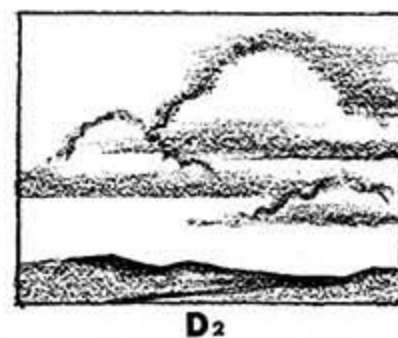
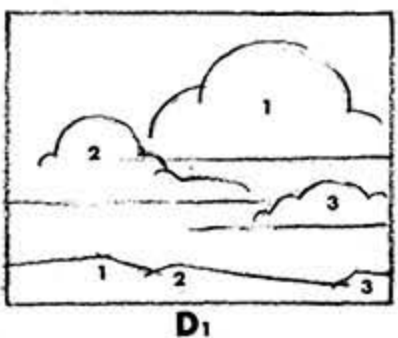
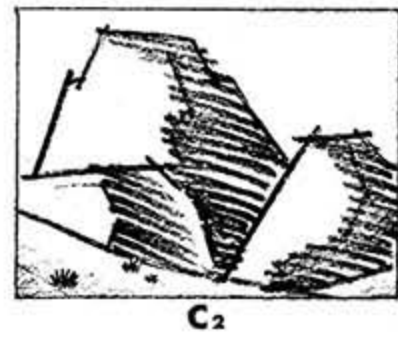
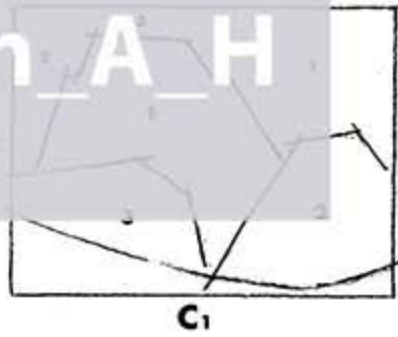
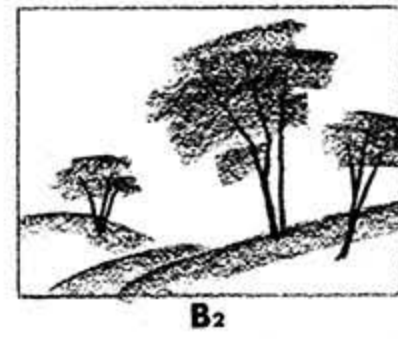
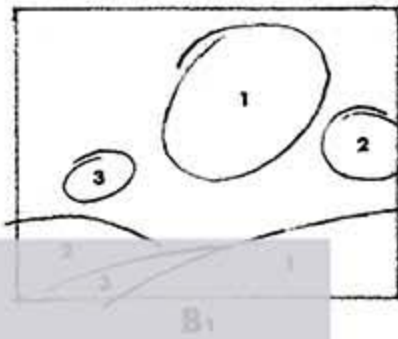
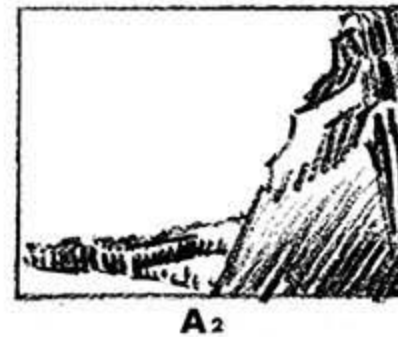
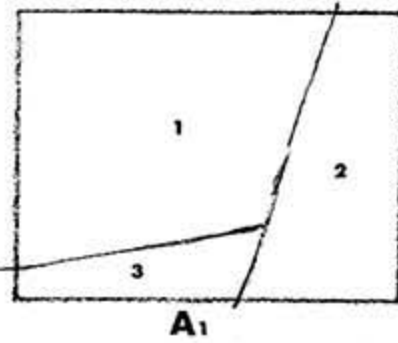
یکی از شیوه های طراحی برای رشته های هنرهای تجسمی معاصر، تجزیه و تحلیل ساختار فرم های مورد نظر به حجم های پایه یعنی مربع، دایره، مثلث و ... است. در این شیوه، با طرز تفکر و دیدی تحلیلی و هندسی، به ساده سازی همه ی فرم ها، حتی آنها که ظاهری منظم و هندسی ندارند؛ پرداخته می شود. در این شیوه، طراحی مرحله به مرحله، به پیش رفته و طراح، ارتباط ساختاری و خوبی، با سوژه ی خویش، برقرار می کند. اصول بنیادی طرح یعنی تناسب، تعادل، وحدت و هماهنگی در ترکیب بندی اثر با این شیوه به خوبی بیان می شود. به عبارتی دیگر، با این روش، طراحی از پیچیده ترین و به ظاهر سخت ترین موضوعات به سهولت و با برقراری ارتباط بهتری با موضوع، صورت می پذیرد. طراحی تحلیلی در اینجا، فعالیت و فرایندی دلبذیر و مبتنی بر برنامه ای با هدف در جهت بیان احساسات و شور درونی هنرمند تبدیل می گردد.

در تجزیه و تحلیل پدیده های گوناگون، برای آشنایی و برقراری ارتباط بیشتر با موضوع، بهتر است از احجام پایه و هندسی مانند مکعب، هرم، کره، مخروط و ... شروع کنیم. در طراحی این حجم ها، درک فضایی و نسبت درست ابعاد آنها، از اهمیت بالایی برخوردار است. بهتر است که در مراحل اولیه ی طراحی، خودتان را، درگیر رعایت پرسپکتیو یا خطای دید موجود در این احجام، نکنید. به مرور این موضوع، با درک فضایی و تمرین های بیشتر، آسان و سهل می گردد. از طراحی و فعالیت خویش، باید لذت ببرید و ذهن خود را، درگیر مسائلی زود هنگام، نکنید. در کارهای اولیه، ترس ترسیم خطوط مستقیم و بدون انحراف و نقص را، به دور بریزید و برای رسیدن به نتیجه ی مطلوب، عجله نکنید. گام به گام و درست در مسیر پیش رفتن، رسیدن به هدف را، در پی خواهد داشت.

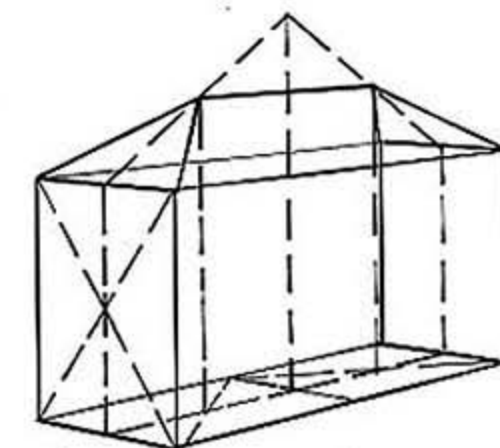
از شیوه های فراگیری طراحی، سرمشق گرفتن و نسخه برداری از روی آثار طراحان بزرگ، است. در این روش مرسوم، شما با نحوه ی صحیح طراحی از پدیده های گوناگون، آشنا می شوید. همچنین با طرافت ها و مراحل تجربه اندوزی و در نهایت با شیوه ی شخصی یک هنرمند، آشنایی پیدا می کنید. در صفحات و نمونه های پیش روی، تعدادی از بهترین آثار در زمینه ی طراحی تحلیلی احجام پایه، ارائه شده اند. برای شروع کار، از مدادی نوک تیز و با جنس گرافیت سخت (H)، استفاده کنید. به صورتی کمرنگ و بدون فشار مداد روی کاغذ، به ترسیم و الگوبرداری از نمونه ها، پردازید. از طراحی کردن در ابعاد کوچک بپرهیزید؛ تا به تسلط و توانایی بهتری در طراحی، دست یابید.

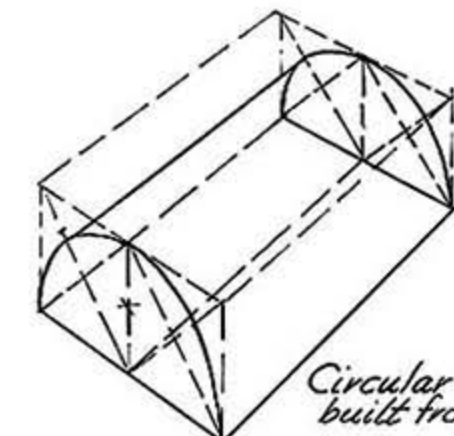
MEASURING BY SQUARES

All drawings below stem from the same two vanishing points on

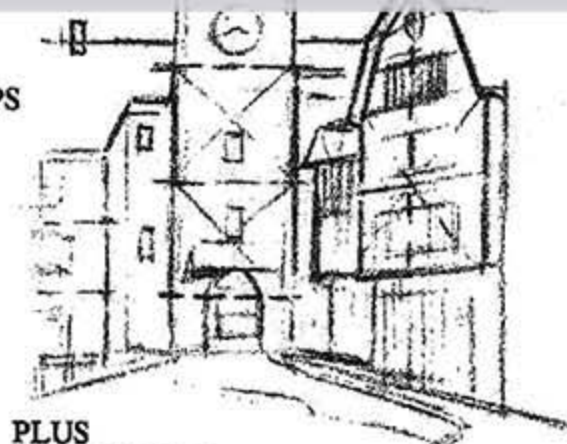
Pyramidal roofs are built on a middle line

Circular roofs are built from the block

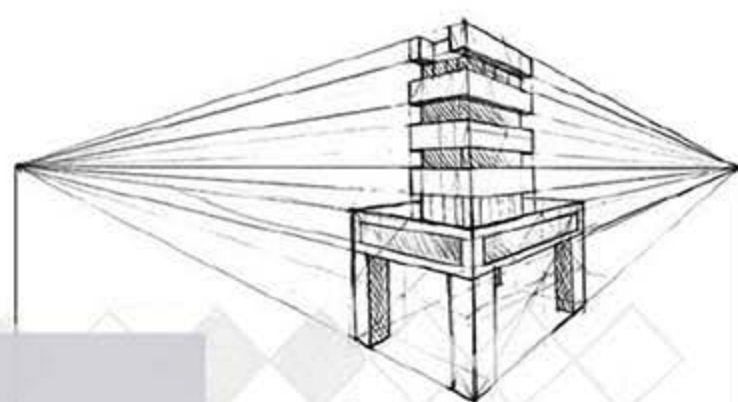
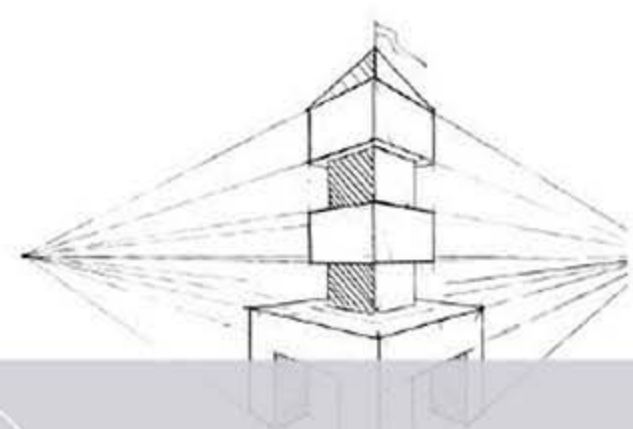
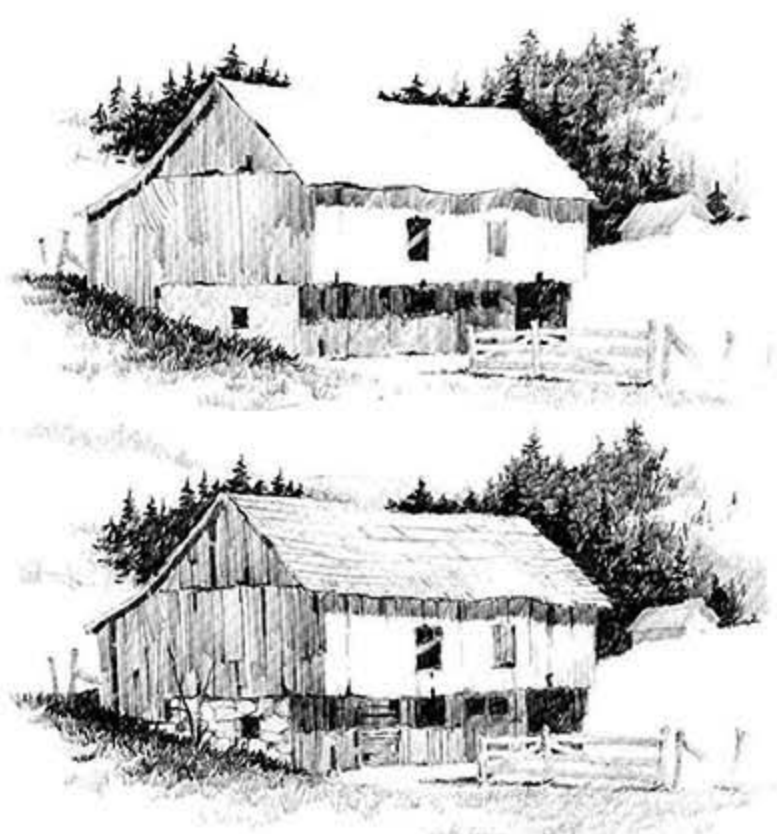

The mansard is a "built-out" triangular roof

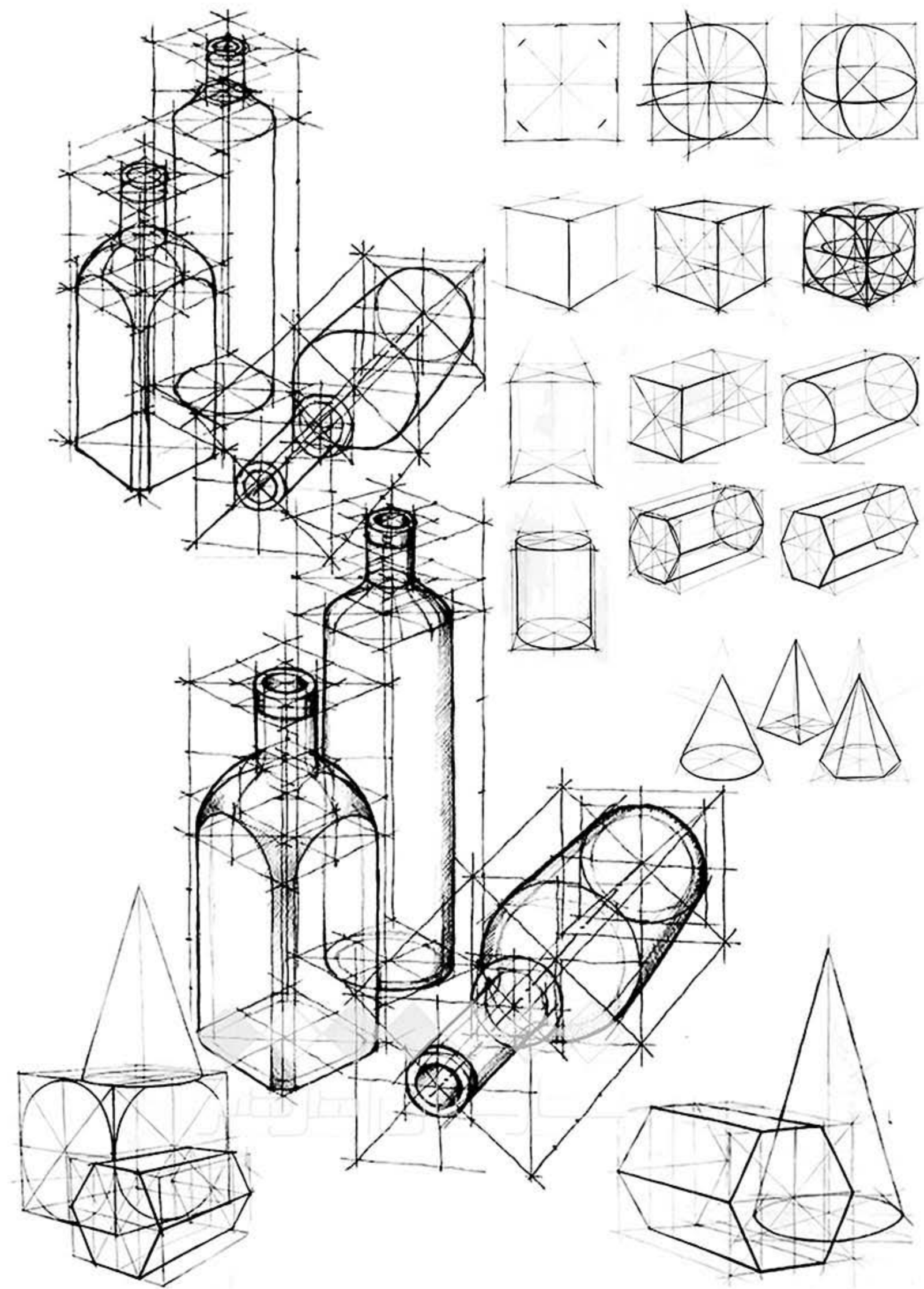
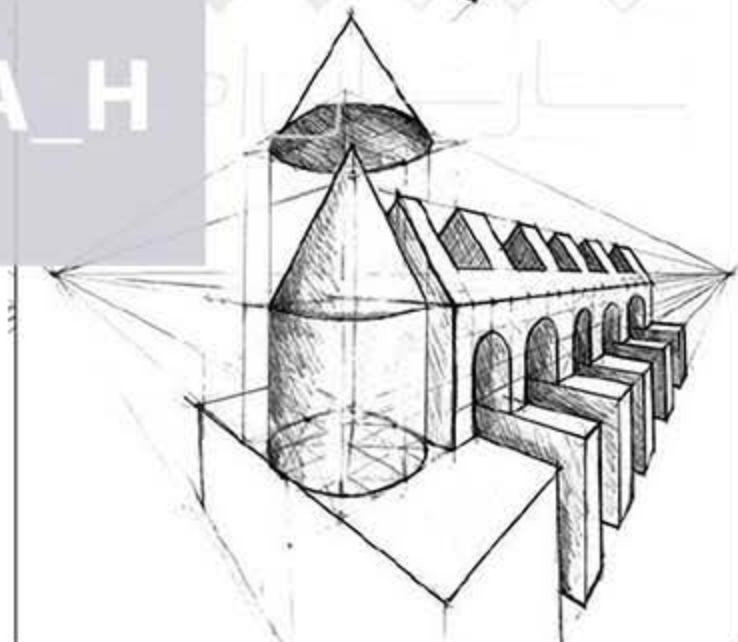
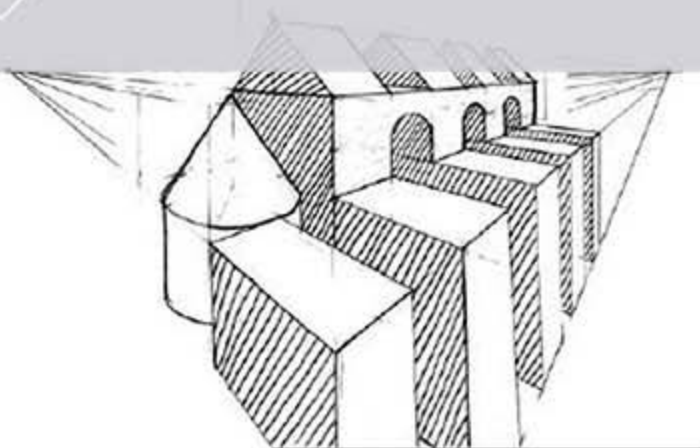

PLUS

@ketabestan_A_H

@ketabestan_A_H

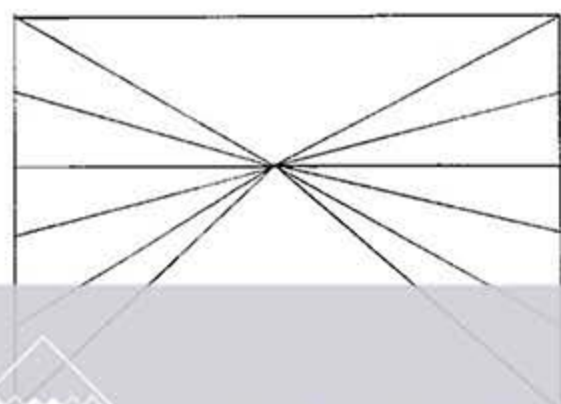

درک و بیان خطای دید در طراحی

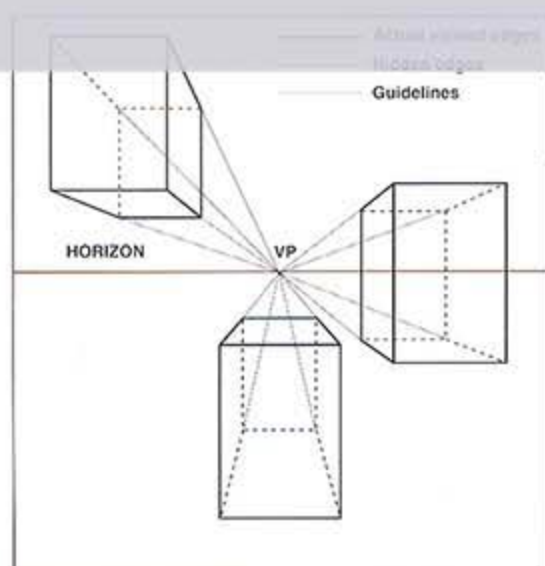
برای درک و شناخت صحیح و دقیق پرسپکتیو یا خطای دید در طراحی، باید توجه داشت که، همه ی اشیاء و پدیده های طبیعی، در پردازش مغز آدمی، با بُعد و با نسبت های دوری و نزدیکی، سنجیده می گردند. برای روشن شدن این موضوع، به بیان، چند نمونه می پردازیم. در مسیر یک جاده ای شما در حرکت هستید، احساس می کنید که دو سوی جاده و درختان و مسیر پیش روی، به یک نقطه، می رسد. در روبروی دو نبش مجموعه ای تجاری که چندین مغازه وجود دارد، ایستاده اید؛ گویی احساس می کنید که دو سوی چشمان شما، به سمت به دو نقطه، می گریزند و مغازه ها کوچک و کوچک تر می گردند. در پایین یک برج یا آسمان خراش بلند مرتبه ای ایستاده اید و به ارتفاع عظیم آن می نگرید؛ به نظر خطوط ساختمان، به سوی سه نقطه می روند. در این نمونه ها تصویرهایی متفاوت از آنچه اشیاء و احجام در ابعاد واقعی و ساخته شده دارند؛ در ذهن شما، ایجاد می گردد. به راستی علت این پدیده چیست؟

برای پاسخ به این پرسش مهم، باید توجه داشت که چشمان شما، نسبت به موقعیت ها و وضعیت های مختلفی که قرار می گیرد، اشیاء و احجام را متفاوت، می بیند و در مغز، پردازش می شود. به بیانی دیگر، وقتی شما در فضای یک اتاق نشسته، ایستاده، خوابیده و ...، به طرف مقابل خود می نگرید، حالت های مختلفی از ابعاد و اندازه های اتاق، در چشمان و مغز شما، دیده و سنجیده، می گردد. خط دید یا در اصطلاح، خط افق که همیشه در چشمان شما، وجود دارد، نسبت های متفاوتی از پرسپکتیو یا خطای دید را، برای شما تبیین می کند.

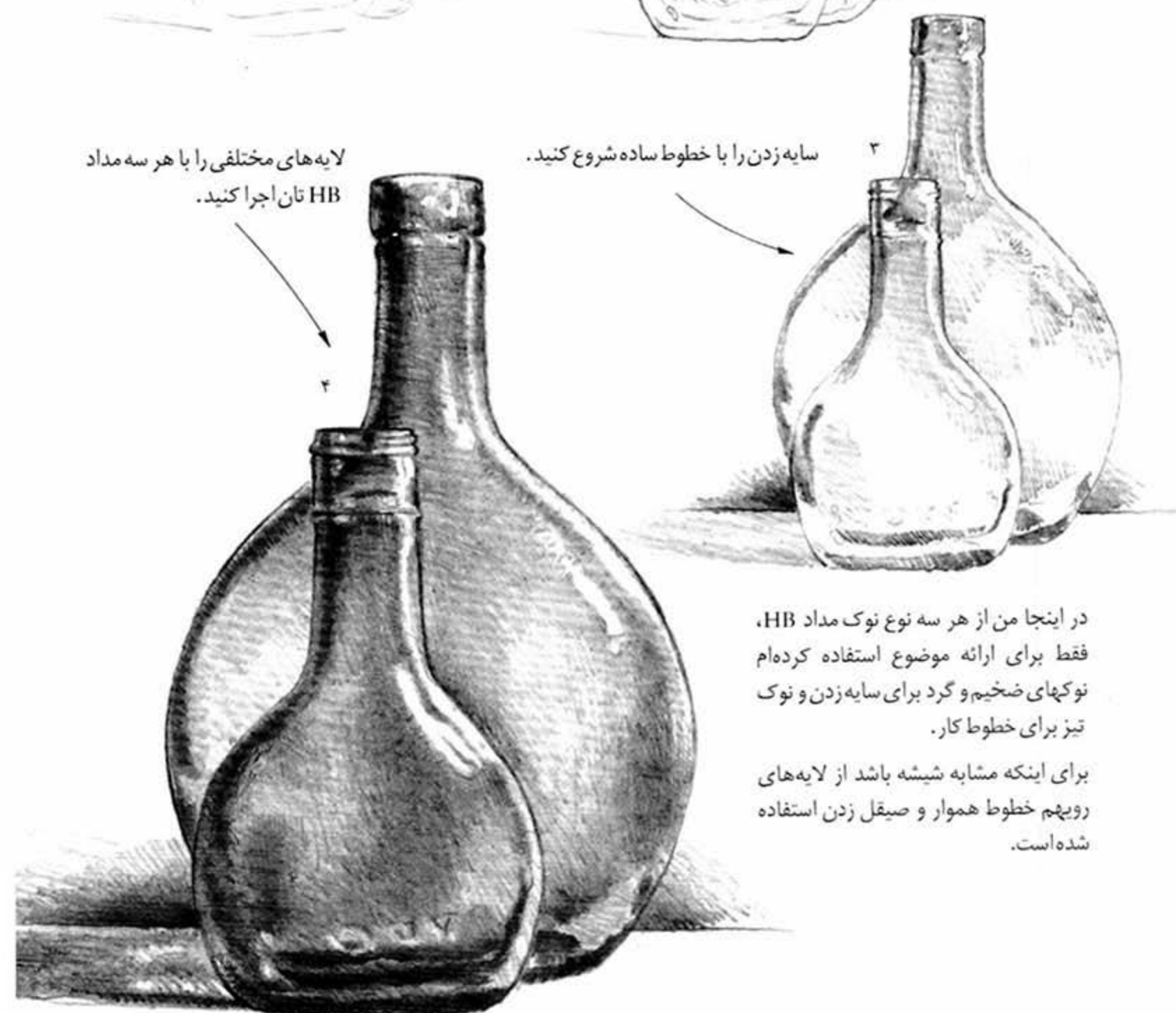
در دسته بندی کلی انواع پرسپکتیو یا خطای دید، با سه نوع «یک نقطه ای»، «دو نقطه ای» و «سه نقطه ای»، روبرو هستیم. در تمام این دسته بندی ها، خطوطی از چشمان شما به نسبت دید متفاوتی که دارید، به سمت نقطه یا نقاط گریز در روی خط دید(افق)، حرکت می کنند. برای درک و بیان بهتر این مبحث، از نمونه های عینی و آثار صفحات پیش روی، تمرین هایی را با ممارست انجام دهید. بدیهی است که تمرکز و دقت هر چه بیشتر، شما را در رسیدن به سر منزل مقصود، یاری خواهد رساند.

@ketabestan_A_H

پرسپکتیو یک نقطه ای مکعب ها در بالا و پایین خط افق (دید)

در اینجا من از هر سه نوع نوک مداد HB، فقط برای ارائه موضوع استفاده کرده ام نوکهای ضخیم و گرد برای سایه زدن و نوک تیز برای خطوط کار.

برای اینکه مشابه شیشه باشد از لایه های رویهم خطوط هموار و صیقل زدن استفاده شده است.

لایه های مختلفی را با هر سه مداد HB تان اجرا کنید.

